

# PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

## Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
15021482	IES San Clemente	Santiago de Compostela	2023/2024

## Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Bacharelato	Literatura universal	1º Bac.	4	140

## Réxime

Réxime de adultos

<b>Contido</b>	<b>Páxina</b>
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	64
4.2. Materiais e recursos didácticos	66
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	66
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	66
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	67
6. Medidas de atención á diversidade	67
7.1. Concreción dos elementos transversais	68
7.2. Actividades complementarias	69
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	69
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	70
9. Outros apartados	70

## 1. Introducción

A materia de Literatura Universal continúa o trazado seguido para a educación literaria na etapa anterior, á vez que complementa a abordada en Lingua Castelá e Literatura de bacharelato. O currículo de Literatura Universal organízase en obxectivos, contidos e criterios de avaliación - relacionados cos distintos bloques temáticos- e unha serie de orientacións pedagóxicas encamiñadas ao deseño das actividades (tendo en conta tanto os obxectivos coma as competencias clave) e á utilización dunha metodoloxía adecuada.

A lectura de textos da Literatura universal contribúe ao proceso de maduración estética e intelectual dos adolescentes. O coñecemento do patrimonio cultural da humanidade posibilita que o alumnado afonde na comprensión da súa propia identidade e que sexa quen de xulgar de xeito crítico a realidade do mundo contemporáneo. Deste xeito, apóstase por un corpus textual aberto que cruza o eixe temático co de xénero, convidando os docentes á configuración de itinerarios ao redor dunha obra que será obxecto de lectura guiada e compartida na aula. O seu obxectivo é facilitarlle ao profesorado a construción de itinerarios de progreso adaptados á diversidade e ás necesidades do alumnado.

O comentario de textos representativos do patrimonio literario universal facilita que o alumnado coñeza outras realidades sociais e culturais e amplíe así a súa visión do mundo. A lectura de obras significativas da literatura universal contribúe a que os estudantes desenvolvan a competencia lingüística e afiancen os hábitos lectores que deben adquirir nos anteriores cursos da ESO. Os adolescentes afástanse paulatinamente da mera lectura argumental de obras próximas ao seu ámbito de experiencias, para acceder a obras complexas que reclaman habilidades de interpretación máis consolidadas e que abren a súa mirada a outros marcos culturais e espaciais de diferentes épocas.

Esta materia invita a que o alumnado aprecie a lectura como unha experiencia enriquecedora, baseada tanto na construción do sentido do texto como no recoñecemento das súas particularidades expresivas e discursivas. Ademais, permite a apropiación dun mapa de referencias compartidas á vez que convida ao cuestionamento crítico dun canon que deixou fóra gran parte das obras escritas por mulleres ou por autoras e autores non occidentais.

Esta proposta amálgama os grandes temas da literatura coas distintas formas e xéneros en que se concretaron en cada obra e momento histórico. O eixe temático ofrece unha base que permite atravesar épocas e contextos culturais, establecer relacións entre o hoxe e o onte e entre literaturas diversas e conectar con cuestións que lle preocuparon á humanidade ao longo dos séculos e acerca das que aínda hoxe se preguntan os adolescentes e a xuventude.

A materia de Literatura Universal debe contribuír ao desenvolvemento do individuo como lector competente, capaz de comparar e identificar textos literarios de distintas épocas, autores e autoras. Deste xeito, o alumnado de bacharelato adquirirá hábitos de traballo e estudo que favorecerán a capacidade de aprendizaxe autónomo.

## 2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Ler, interpretar e valorar clásicos da literatura universal atendendo tanto ás relacións internas dos elementos constitutivos do xénero e ás súas funcións nas obras como ás relacións externas das obras co seu contexto de produción e á súa inscrición na tradición cultural, para ampliar as posibilidades de gozo da literatura e para estimular a creatividade literaria e artística.	4					1		1-2-31-32-42

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX2 - Ler de maneira autónoma clásicos da literatura universal como fonte de pracer e de coñecemento e compartir experiencias de lectura para construír a propia identidade lectora e gozar da dimensión social da lectura.	2-4			3	12-50			1-2-31
OBX3 - Establecer vínculos entre obras de diferentes épocas, contextos, xéneros e linguaxes artísticas recoécendo as semellanzas e as diferenzas en función dos seus respectivos contextos de produción e da interrelación entre literatura e sociedade, para constatar a existencia de universais temáticos e canles formais recorrentes ao longo da historia da cultura.	1-2-4			1	50	1		1-2
OBX4 - Consolidar un marco de referencias compartidas a partir do coñecemento dalgúns trazos dos principais movementos estéticos e algunhas das obras literarias máis relevantes do patrimonio universal para conformar un mapa cultural no que inscribir as experiencias literarias e culturais persoais.	4			2-3		1		1-2-41-42
OBX5 - Participar na construción dun canon literario universal que integre a perspectiva de experiencia das mulleres a través da lectura de obras de escritoras e que supere os marcos da cultura occidental para desenvolver o pensamento crítico con respecto á construción discursiva do mundo e dos seus imaxinarios.	1-2-4				40	1		1-2

#### Descrición:

### 3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	A literatura e os xéneros literarios	Unidade introductoria que define a literatura, explica as principais características da linguaxe literaria e establece os tres xéneros tradicionais da literatura occidental: o narrativo, o dramático e o lírico.	9	11	X		
2	A expresión literaria da subxectividade. O nacemento da lírica occidental	Aproximación ao xénero lírico e á súa orixe na literatura occidental.	8	12	X		
3	A proxección do eu na lírica occidental: da Idade Media ao Barroco.	A historia do xénero lírico da Idade Media ao Barroco. Principais autores e textos.	8	12	X		

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
4	¿Malos tempos para a lírica? Do Romanticismo á actualidade.	Panorámica da lírica dos séculos XI,XX e XXI.	9	12	X		
5	A arte como compromiso. A literatura de ideas e os textos testimoniais e biográficos	Aproximación aos xéneros testimoniais e ensaísticos	8	11		X	
6	A narrativa nas literaturas fundacionais	Literatura mesopotámica, exipcia, hebreo-aramaea, chinesa e persa	8	12		X	
7	A narrativa na Antigüedade clásica grecolatina e na Idade Media	Panorámica da narrativas clásicas e medievals.	8	12		X	
8	A narrativa no Renacemento, o Barroco e a Ilustración.	Visión da narrativa desde o Renacemento á Ilustración	9	12		X	
9	A narrativa desde o Romanticismo á actualidade	Principais correntes, autores e textos da narrativa desde o século XIX á actualidade.	8	11			X
10	O teatro na Antigüedade grecolatina e na Idade Media	Visión xeral do teatro clásico e medieval.	8	11			X
11	O teatro no Renacemento, no Barroco e na Ilustración.	Panorámica do teatro desde o Renacemento á Ilustración.	8	12			X
12	O teatro desde o Romanticismo á actualidade. O teatro e o cine.	O xénero dramático nos séculos XIX, XX e XXI e a arte do cine.	9	12			X

### 3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	A literatura e os xéneros literarios	11

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos adecuados , coherentes e con corrección gramatical sobre a interpretación das obras lidas, relacionando os seus trazos formais co sentido da obra, o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria.		
CA1.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais con intención literaria e conciencia de estilo, a partir da lectura de fragmentos significativos no eido da literatura universal.	PE	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA1.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a lectura como fonte de enriquecemento persoal		
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre distintos textos ou fragmentos literarios dentro dunhas coordenadas artísticas básicas.		
CA1.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións plantexadas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de literatura universal e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA1.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos na época histórico-cultural e no movemento artístico e literario correspondente		
CA1.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e a existencia doutras literaturas non occidentais.		
CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Comentar textos de maneira crítica por escrito e valorar a diversidade de literaturas do mundo, tanto feita por homes coma por mulleres.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras literarias lidas e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		
CA2.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo.		
CA2.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Responder por escrito a cuestións referentes á lectura autónoma das obras propostas polo profesor, dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA2.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Responder de maneira crítica, argumentando a súas respostas, a cuestións referentes á lectura autónoma das obras propostas polo profesor.		
CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA2.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal, ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas en función dos temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos.		
CA2.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos na época histórico-cultural e no movemento artístico e literario correspondente		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e a existencia doutras literaturas non occidentais.		
CA2.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras literarias lidas e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		
CA3.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais con intención literaria e conciencia de estilo.		
CA3.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras e establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos ou obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a lectura como fonte de enriquecemento persoal.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios atendendo á súa temática, aos rasgos formais expresivos, e aos seus valores éticos e estéticos.		



Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións plantexadas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de literatura universal e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA3.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos na época histórico-cultural e no movemento artístico e literario correspondente		
CA3.8 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Dicar o eu. Identidade e literatura.</li> <li>- Poesía lírica.</li> <li>- A canción, forma de expresión dos sentimentos.</li> <li>- Realidade ficticia ou realidade representada: autobiografía, autoficción etc.</li> <li>- Narrativa existencial: personaxes en crise.</li> <li>- Dialogar cos outros.</li> <li>- Fronte á lei ou ao destino: a traxedia.</li> <li>- Fronte ás convencións sociais: o drama.</li> <li>- Humor crítico, humor compracente: a comedia.</li> <li>- Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo.</li> <li>- Mundos imaxinados: mitos e narrativa. Mitoloxías. Heroes e heroínas. Viaxes imaxinarias. Espazos e criaturas fantásticas. Utopías, distopías, ciencia ficción.</li> <li>- ¿Mundos observados: conto e novela. Bildungsroman ou novela de formación. Espazos privados, espazos públicos: afectos íntimos e lazos sociais. Desigualdades, discriminación, violencias. Guerra e revolución. Migracións e identidades culturais. Colonialismo e emancipación. Diálogos co poder.</li> <li>- Mundos de evasión. A literatura de aventuras e a novela policial. Literatura de terror.</li> <li>- A arte como compromiso: o ensaio. A literatura de ideas</li> </ul>

## Contidos

- O ser humano, os animais e a natureza: admiración, sobrecollemento, denuncia. Poesía, narrativa e ensaio.
- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.
- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.
- Identificación e análise dos tópicos literarios como elementos de continuidade na creación literaria.
- Utilización da información socio-histórica, cultural e artística necesaria para interpretar as obras e comprender o seu lugar e importancia na tradición literaria.
- Establecemento de vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas, estilos e linguaxes. Elementos de continuidade e de ruptura.
- Indagación arredor do funcionamento da literatura como artefacto ideolóxico determinante na construción dos imaxinarios sociais e culturais, facendo fincapé na perspectiva de xénero.
- Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos.
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión e de oralización implicados.
- Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.
- Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas.
- Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais.
- Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.
- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido.
- Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas.
- Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
2	A expresión literaria da subxectividade. O nacemento da lírica occidental	12

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos adecuados , coherentes e con corrección gramatical sobre a interpretación das obras lidas, relacionando os seus trazos formais co sentido da obra, o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria.	PE	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais con intención literaria e conciencia de estilo a partir da lectura de fragmentos de obras significativas no eido da literatura universal.		
CA1.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA1.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a literatura como fonte de enriquecemento persoal		
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA1.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións plantexadas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de literatura universal e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA1.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos na época histórico-cultural e no movemento artístico e literario correspondente		
CA1.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e doutras literaturas non occidentais.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Comentar textos de maneira crítica por escrito e valorar a diversidade de literaturas do mundo, tanto feita por homes coma por mulleres.		
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras literarias lidas e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		
CA2.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais con intención literaria e conciencia de estilo.		
CA2.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA2.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Responder de maneira crítica, argumentando a súas respostas, a cuestións referentes á lectura autónoma das obras propostas polo profesor.		
CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA2.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal, ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas en función dos temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos na época histórico-cultural e no movemento artístico e literario correspondente		
CA2.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e doutras literaturas non occidentais.		
CA2.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras literarias lidas e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		
CA3.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais con intención literaria e conciencia de estilo.		
CA3.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras e establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos ou obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a lectura como fonte de enriquecemento persoal.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións plantexadas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de literatura universal e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA3.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos na época histórico-cultural e no movemento artístico e literario correspondente		
CA3.8 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Dicar o eu. Identidade e literatura.</li> <li>- Poesía lírica.</li> <li>- A canción, forma de expresión dos sentimentos.</li> <li>- Realidade ficticia ou realidade representada: autobiografía, autoficción etc.</li> <li>- Narrativa existencial: personaxes en crise.</li> <li>- Dialogar cos outros.</li> <li>- Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo.</li> <li>- Mundos imaxinados: mitos e narrativa. Mitoloxías. Heroes e heroínas. Viaxes imaxinarias. Espazos e criaturas fantásticas. Utopías, distopías, ciencia ficción.</li> <li>- O ser humano, os animais e a natureza: admiración, sobrecollemento, denuncia. Poesía, narrativa e ensaio.</li> <li>- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.</li> <li>- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.</li> <li>- Identificación e análise dos tópicos literarios como elementos de continuidade na creación literaria.</li> <li>- Utilización da información socio-histórica, cultural e artística necesaria para interpretar as obras e comprender o seu lugar e importancia na tradición literaria.</li> <li>- Establecemento de vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas, estilos e linguaxes. Elementos de continuidade e de ruptura.</li> </ul>

<b>Contidos</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Indagación arredor do funcionamento da literatura como artefacto ideolóxico determinante na construción dos imaxinarios sociais e culturais, facendo fincapé na perspectiva de xénero.</li> <li>- Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos.</li> <li>- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión e de oralización implicados.</li> <li>- Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.</li> <li>- Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas.</li> <li>- Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais.</li> <li>- Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.</li> <li>- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido.</li> <li>- Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras.</li> <li>- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas.</li> <li>- Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.</li> </ul>

<b>UD</b>	<b>Título da UD</b>	<b>Duración</b>
3	A proxección do eu na lírica occidental: da Idade Media ao Barroco.	12

<b>Criterios de avaliación</b>	<b>Mínimos de consecución</b>	<b>IA</b>	<b>%</b>
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos adecuados , coherentes e con corrección gramatical sobre a interpretación das obras lidas, relacionando os seus trazos formais co sentido da obra, o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria.	PE	100
CA1.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo a partir da lectura de fragmentos significativos da lírica da Idade Media ao Barroco.		
CA1.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos da lírica da Idade Media ao Barroco, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras correntes literarias e outras artes.		



Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a lectura como fonte de enriquecemento persoal.		
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios da lírica da Idade Media ao Barroco que teñan que ver coa súa temática, con trazos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA1.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas da lírica da Idade Media ao Barroco e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA1.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos na época histórico-cultural e no movemento artístico e literario correspondente		
CA1.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e a existencia de literaturas non occidentais.		
CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Comentar textos de maneira crítica por escrito e valorar a diversidade de literaturas do mundo, tanto feita por homes coma por mulleres.		
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras ou fragmentos literarios lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		



Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo, a partir da lectura autónoma de fragmentos da lírica da Idade Media ao Barroco, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras correntes literarias e outras artes.		
CA2.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos ou obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA2.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a literatura como fonte de enriquecemento persoal		
CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con trazos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA2.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal, ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas en función dos temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos.		
CA2.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos na época histórico-cultural e no movemento artístico e literario correspondente		
CA2.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e a existencia de literaturas non occidentais.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras literarias ou fragmentos lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		
CA3.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais con intención literaria e conciencia de estilo a partir da lectura de obras ou fragmentos da lírica da Idade Media á actualidade.		
CA3.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras e establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos ou obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a lectura como fonte de enriquecemento persoal.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións plantexadas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas da lírica da Idade Media ao Barroco e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos da lírica da Idade Media ao Barroco.		
CA3.8 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Dicar o eu. Identidade e literatura.</li> <li>- Literatura testemuñal e biográfica: diarios, cartas, memorias etc.</li> <li>- Realidade ficticia ou realidade representada: autobiografías, autoficción etc.</li> <li>- Narrativa existencial: personaxes en crise.</li> <li>- Dialogar cos outros.</li> <li>- Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo.</li> <li>- Mundos imaxinados: mitos e narrativa. Mitoloxías. Heroes e heroínas. Viaxes imaxinarias. Espazos e criaturas fantásticas. Utopías, distopías, ciencia ficción.</li> <li>- O ser humano, os animais e a natureza: admiración, sobrecollemento, denuncia. Poesía, narrativa e ensaio.</li> <li>- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.</li> <li>- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.</li> <li>- Identificación e análise dos tópicos literarios como elementos de continuidade na creación literaria.</li> <li>- Utilización da información socio-histórica, cultural e artística necesaria para interpretar as obras e comprender o seu lugar e importancia na tradición literaria.</li> <li>- Establecemento de vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas, estilos e linguaxes. Elementos de continuidade e de ruptura.</li> <li>- Indagación arredor do funcionamento da literatura como artefacto ideolóxico determinante na construción dos imaxinarios sociais e culturais, facendo fincapé na perspectiva de xénero.</li> <li>- Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos.</li> <li>- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión e de oralización implicados.</li> <li>- Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.</li> <li>- Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas.</li> <li>- Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e</li> </ul>

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- dixitais.</li> <li>- Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.</li> <li>- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido.</li> <li>- Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras.</li> <li>- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas.</li> <li>- Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.</li> </ul>

UD	Título da UD	Duración
4	¿Malos tempos para a lírica? Do Romanticismo á actualidade.	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos adecuados , coherentes e con corrección gramatical sobre a interpretación das obras lidas, relacionando os seus trazos formais co sentido da obra, o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria.	PE	100
CA1.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo, a partir da lectura de fragmentos significativos da lírica do Romanticismo á actualidade.		
CA1.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA1.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a lectura como fonte de enriquecemento persoal.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios do Romanticismo á actualidade que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA1.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras ou fragmentos da lírica do Romanticismo á actualidade e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA1.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos da lírica do Romanticismo á actualidade.		
CA1.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e a existencia de literaturas non occidentais.		
CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Comentar textos de maneira crítica por escrito e valorar a diversidade de literaturas do mundo, tanto feita por homes coma por mulleres.		
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras literarias ou fragmentos lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		
CA2.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo a partir da lectura de obras ou fragmentos da lírica do Romanticismo á actualidade.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA2.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a literatura como fonte de enriquecemento persoal		
CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios da lírica do Romanticismo á actualidade que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA2.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal, ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas en función dos temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos.		
CA2.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos da lírica do Romanticismo á actualidade.		
CA2.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e a existencia de literaturas non occidentais.		
CA2.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras literarias lidas e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		
CA3.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais con intención literaria e conciencia de estilo.		
CA3.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras e establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a lectura como fonte de enriquecemento persoal.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras da lírica desde o Romanticismo á actualidade e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA3.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos da lírica do Romanticismo á actualidade.		



Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.8 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Dicer o eu. Identidade e literatura.</li> <li>- Poesía lírica.</li> <li>- A canción, forma de expresión dos sentimentos.</li> <li>- Literatura testemuñal e biográfica: diarios, cartas, memorias etc.</li> <li>- Dialogar cos outros.</li> <li>- Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo.</li> <li>- Mundos imaxinados: mitos e narrativa. Mitoloxías. Heroes e heroínas. Viaxes imaxinarias. Espazos e criaturas fantásticas. Utopías, distopías, ciencia ficción.</li> <li>- O ser humano, os animais e a natureza: admiración, sobrecollemento, denuncia. Poesía, narrativa e ensaio.</li> <li>- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.</li> <li>- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.</li> <li>- Identificación e análise dos tópicos literarios como elementos de continuidade na creación literaria.</li> <li>- Utilización da información socio-histórica, cultural e artística necesaria para interpretar as obras e comprender o seu lugar e importancia na tradición literaria.</li> <li>- Establecemento de vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas, estilos e linguaxes. Elementos de continuidade e de ruptura.</li> <li>- Indagación arredor do funcionamento da literatura como artefacto ideolóxico determinante na construción dos imaxinarios sociais e culturais, facendo fincapé na perspectiva de xénero.</li> <li>- Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos.</li> <li>- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión e de oralización implicados.</li> <li>- Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.</li> <li>- Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas.</li> <li>- Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais.</li> <li>- Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.</li> <li>- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido.</li> </ul>



<b>Contidos</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras.</li> <li>- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas.</li> <li>- Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.</li> </ul>

<b>UD</b>	<b>Título da UD</b>	<b>Duración</b>
5	A arte como compromiso. A literatura de ideas e os textos testimoniais e biográficos	11

<b>Criterios de avaliación</b>	<b>Mínimos de consecución</b>	<b>IA</b>	<b>%</b>
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos adecuados , coherentes e con corrección gramatical sobre a interpretación das obras lidas, relacionando os seus trazos formais co sentido da obra, o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria.	PE	100
CA1.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo, a partir da lectura de fragmentos significativos da lírica oriental		
CA1.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA1.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios la lírica oriental que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións plantexadas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de lírica oriental e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA1.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos da literatura oriental.		
CA1.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e doutras literaturas non occidentais.		
CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras ou fragmentos literarios lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		
CA2.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo, a partir da lectura autónoma de fragmentos da lírica oriental, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras correntes literarias e outras artes.		
CA2.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos ou obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a literatura como fonte de enriquecemento persoal		
CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con trazos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA2.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal, ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas en función dos temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos.		
CA2.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos na época histórico-cultural e no movemento artístico e literario correspondente		
CA2.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e a existencia de literaturas non occidentais.		
CA2.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras literarias ou fragmentos lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais con intención literaria e conciencia de estilo a partir da lectura de obras ou fragmentos narrativos		
CA3.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras e establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos ou obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a lectura como fonte de enriquecemento persoal.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas da lírica de oriente e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA3.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos da lírica.		
CA3.8 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

## Contidos

## Contidos

- Dicitur o eu. Identidade e literatura.
- Literatura testemuñal e biográfica: diarios, cartas, memorias etc.
- Narrativa existencial: personaxes en crise.
- Dialogar cos outros.
- Fronte á lei ou ao destino: a traxedia.
- Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo.
- Mundos imaxinados: mitos e narrativa. Mitoloxías. Heroes e heroínas. Viaxes imaxinarias. Espazos e criaturas fantásticas. Utopías, distopías, ciencia ficción.
- A arte como compromiso: o ensaio. A literatura de ideas
- O ser humano, os animais e a natureza: admiración, sobrecollemento, denuncia. Poesía, narrativa e ensaio.
- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.
- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.
- Identificación e análise dos tópicos literarios como elementos de continuidade na creación literaria.
- Utilización da información socio-histórica, cultural e artística necesaria para interpretar as obras e comprender o seu lugar e importancia na tradición literaria.
- Establecemento de vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas, estilos e linguaxes. Elementos de continuidade e de ruptura.
- Indagación arredor do funcionamento da literatura como artefacto ideolóxico determinante na construción dos imaxinarios sociais e culturais, facendo fincapé na perspectiva de xénero.
- Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos.
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión e de oralización implicados.
- Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.
- Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas.
- Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais.
- Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.
- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido.
- Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas.
- Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
6	A narrativa nas literaturas fundacionais	12

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos adecuados , coherentes e con corrección gramatical sobre a interpretación das obras lidas, relacionando os seus trazos formais co sentido da obra, o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria.	PE	100
CA1.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo, a partir da lectura de fragmentos significativos da lírica do Romanticismo á actualidade.		
CA1.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA1.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA1.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións plantexadas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de literatura universal e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos na época histórico-cultural e no movemento artístico e literario correspondente		
CA1.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e doutras literaturas non occidentais.		
CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras ou fragmentos literarios lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		
CA2.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo, a partir da lectura autónoma de fragmentos narrativos, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras correntes literarias e outras artes.		
CA2.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos ou obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA2.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a literatura como fonte de enriquecemento persoal		
CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con trazos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		



Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
<p>CA2.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal, ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.</p>	<p>Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas en función dos temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos.</p>		
<p>CA2.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.</p>	<p>Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos na época histórico-cultural e no movemento artístico e literario correspondente</p>		
<p>CA2.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.</p>	<p>Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e a existencia de literaturas non occidentais.</p>		
<p>CA2.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.</p>	<p>Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.</p>		
<p>CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.</p>	<p>Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras literarias ou fragmentos lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.</p>		
<p>CA3.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.</p>	<p>Crear textos persoais con intención literaria e conciencia de estilo a partir da lectura de obras ou fragmentos da lírica da Idade Media á actualidade.</p>		
<p>CA3.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras e establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.</p>	<p>Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos ou obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.</p>		



Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a lectura como fonte de enriquecemento persoal.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras da narrativa das literaturas fundacionais e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA3.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos da narrativa das literaturas fundacionais.		
CA3.8 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Dicitur o eu. Identidade e literatura.</li> <li>- Realidade ficticia ou realidade representada: autobiografía, autoficción etc.</li> <li>- Narrativa existencial: personaxes en crise.</li> <li>- Dialogar cos outros.</li> <li>- Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo.</li> <li>- Mundos imaxinados: mitos e narrativa. Mitoloxías. Heroes e heroínas. Viaxes imaxinarias. Espazos e criaturas fantásticas. Utopías, distopías, ciencia ficción.</li> <li>- ¿ Mundos observados: conto e novela. Bildungsroman ou novela de formación. Espazos privados, espazos públicos: afectos íntimos e lazos sociais. Desigualdades, discriminación, violencias. Guerra e revolución. Migracións e identidades culturais. Colonialismo e emancipación. Diálogos co poder.</li> </ul>

## Contidos

- Mundos de evasión. A literatura de aventuras e a novela policial. Literatura de terror.
- O ser humano, os animais e a natureza: admiración, sobrecollemento, denuncia. Poesía, narrativa e ensaio.
- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.
- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.
- Identificación e análise dos tópicos literarios como elementos de continuidade na creación literaria.
- Utilización da información socio-histórica, cultural e artística necesaria para interpretar as obras e comprender o seu lugar e importancia na tradición literaria.
- Establecemento de vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas, estilos e linguaxes. Elementos de continuidade e de ruptura.
- Indagación arredor do funcionamento da literatura como artefacto ideolóxico determinante na construción dos imaxinarios sociais e culturais, facendo fincapé na perspectiva de xénero.
- Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos.
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión e de oralización implicados.
- Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.
- Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas.
- Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais.
- Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.
- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido.
- Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas.
- Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
7	A narrativa na Antigüidade clásica grecolatina e na Idade Media	12

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos adecuados , coherentes e con corrección gramatical sobre a interpretación das obras lidas, relacionando os seus trazos formais co sentido da obra, o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria.		
CA1.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo, a partir da lectura de fragmentos significativos da narrativa grecorromana		
CA1.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA1.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.	PE	100
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA1.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas da narrativa grecorromana e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA1.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos na época histórico-cultural e no movemento artístico e literario correspondente		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e doutras literaturas non occidentais.		
CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras ou fragmentos literarios lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		
CA2.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras ou fragmentos literarios lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		
CA2.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos ou obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA2.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a literatura como fonte de enriquecemento persoal		
CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con trazos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
<p>CA2.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal, ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.</p>	<p>Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas en función dos temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos.</p>		
<p>CA2.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.</p>	<p>Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos na época histórico-cultural e no movemento artístico e literario correspondente</p>		
<p>CA2.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.</p>	<p>Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e a existencia de literaturas non occidentais.</p>		
<p>CA2.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.</p>	<p>Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.</p>		
<p>CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.</p>	<p>Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras literarias ou fragmentos lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.</p>		
<p>CA3.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.</p>	<p>Crear textos persoais con intención literaria e conciencia de estilo a partir da lectura de obras ou fragmentos da lírica da Idade Media á actualidade.</p>		
<p>CA3.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras e establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.</p>	<p>Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos ou obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.</p>		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a lectura como fonte de enriquecemento persoal.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas da narrativa grecorromana e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA3.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos da narrativa grecorromana.		
CA3.8 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Dicitur o eu. Identidade e literatura.</li> <li>- Realidade ficticia ou realidade representada: autobiografía, autoficción etc.</li> <li>- Narrativa existencial: personaxes en crise.</li> <li>- Dialogar cos outros.</li> <li>- Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo.</li> <li>- Mundos imaxinados: mitos e narrativa. Mitoloxías. Heroes e heroínas. Viaxes imaxinarias. Espazos e criaturas fantásticas. Utopías, distopías, ciencia ficción.</li> <li>- ¿Mundos observados: conto e novela. Bildungsroman ou novela de formación. Espazos privados, espazos públicos: afectos íntimos e lazos sociais. Desigualdades, discriminación, violencias. Guerra e revolución. Migracións e identidades culturais. Colonialismo e emancipación. Diálogos co poder.</li> </ul>

## Contidos

- Mundos de evasión. A literatura de aventuras e a novela policial. Literatura de terror.
- O ser humano, os animais e a natureza: admiración, sobrecollemento, denuncia. Poesía, narrativa e ensaio.
- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.
- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.
- Identificación e análise dos tópicos literarios como elementos de continuidade na creación literaria.
- Utilización da información socio-histórica, cultural e artística necesaria para interpretar as obras e comprender o seu lugar e importancia na tradición literaria.
- Establecemento de vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas, estilos e linguaxes. Elementos de continuidade e de ruptura.
- Indagación arredor do funcionamento da literatura como artefacto ideolóxico determinante na construción dos imaxinarios sociais e culturais, facendo fincapé na perspectiva de xénero.
- Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos.
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión e de oralización implicados.
- Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.
- Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas.
- Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais.
- Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.
- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido.
- Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas.
- Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
8	A narrativa no Renacemento, o Barroco e a Ilustración.	12

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%



Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos adecuados , coherentes e con corrección gramatical sobre a interpretación das obras lidas, relacionando os seus trazos formais co sentido da obra, o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria.		
CA1.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo, a partir da lectura de fragmentos significativos da narrativa da Idade Media ao Barroco		
CA1.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA1.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.	PE	100
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA1.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas da Idade Media ao Barroco, e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA1.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos na época histórico-cultural e no movemento artístico e literario correspondente		



Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e doutras literaturas non occidentais.		
CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras ou fragmentos literarios lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		
CA2.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo, a partir da lectura autónoma de fragmentos narrativos da Idade Media ao Barroco, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras correntes literarias e outras artes.		
CA2.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos ou obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA2.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a literatura como fonte de enriquecemento persoal		
CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con trazos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal, ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas en función dos temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos.		
CA2.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas en función dos temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos.		
CA2.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e a existencia de literaturas non occidentais.		
CA2.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras literarias ou fragmentos lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		
CA3.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais con intención literaria e conciencia de estilo a partir da lectura de obras ou fragmentos narrativos		
CA3.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras e establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos ou obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a lectura como fonte de enriquecemento persoal.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas da narrativa da Idade Media ao Barroco e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA3.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos da narrativa da Idade Media ao Barroco.		
CA3.8 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Dicitur o eu. Identidade e literatura.</li> <li>- Realidade ficticia ou realidade representada: autobiografía, autoficción etc.</li> <li>- Narrativa existencial: personaxes en crise.</li> <li>- Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo.</li> <li>- Mundos imaxinados: mitos e narrativa. Mitoloxías. Heroes e heroínas. Viaxes imaxinarias. Espazos e criaturas fantásticas. Utopías, distopías, ciencia ficción.</li> <li>- ¿Mundos observados: conto e novela. Bildungsroman ou novela de formación. Espazos privados, espazos públicos: afectos íntimos e lazos sociais. Desigualdades, discriminación, violencias. Guerra e revolución. Migracións e identidades culturais. Colonialismo e emancipación. Diálogos co poder.</li> <li>- Mundos de evasión. A literatura de aventuras e a novela policial. Literatura de terror.</li> </ul>

## Contidos

- O ser humano, os animais e a natureza: admiración, sobrecollemento, denuncia. Poesía, narrativa e ensaio.
- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.
- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.
- Identificación e análise dos tópicos literarios como elementos de continuidade na creación literaria.
- Utilización da información socio-histórica, cultural e artística necesaria para interpretar as obras e comprender o seu lugar e importancia na tradición literaria.
- Establecemento de vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas, estilos e linguaxes. Elementos de continuidade e de ruptura.
- Indagación arredor do funcionamento da literatura como artefacto ideolóxico determinante na construción dos imaxinarios sociais e culturais, facendo fincapé na perspectiva de xénero.
- Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos.
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión e de oralización implicados.
- Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.
- Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas.
- Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais.
- Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.
- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido.
- Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas.
- Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
9	A narrativa desde o Romanticismo á actualidade	11

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos adecuados , coherentes e con corrección gramatical sobre a interpretación das obras lidas, relacionando os seus trazos formais co sentido da obra, o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria.	PE	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo, a partir da lectura de fragmentos narrativos significativos desde a ilustración á actualidade.		
CA1.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA1.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA1.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas da narrativa do Romanticismo á actualidade, e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA1.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos na época histórico-cultural e no movemento artístico e literario correspondente		
CA1.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e doutras literaturas non occidentais.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
<p>CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.</p>	<p>Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.</p>		
<p>CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.</p>	<p>Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras ou fragmentos literarios lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.</p>		
<p>CA2.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.</p>	<p>Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo, a partir da lectura autónoma de fragmentos narrativos do Romanticismo á actualidade, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras correntes literarias e outras artes.</p>		
<p>CA2.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.</p>	<p>Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos ou obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.</p>		
<p>CA2.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.</p>	<p>Coñecer e valorar a literatura como fonte de enriquecemento persoal</p>		
<p>CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.</p>	<p>Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con trazos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.</p>		
<p>CA2.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal, ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.</p>	<p>Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas en función dos temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos.</p>		



Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos na época histórico-cultural e no movemento artístico e literario correspondente		
CA2.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e a existencia de literaturas non occidentais.		
CA2.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras literarias ou fragmentos lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		
CA3.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais con intención literaria e conciencia de estilo a partir da lectura de obras ou fragmentos narrativos		
CA3.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras e establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos ou obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a lectura como fonte de enriquecemento persoal.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		



Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas da narrativa da Ilustración á actualidade e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA3.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos teatrais desde a Ilustración á actualidade		
CA3.8 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Dicar o eu. Identidade e literatura.</li> <li>- Literatura testemuñal e biográfica: diarios, cartas, memorias etc.</li> <li>- Realidade ficticia ou realidade representada: autobiografía, autoficción etc.</li> <li>- Narrativa existencial: personaxes en crise.</li> <li>- Dialogar cos outros.</li> <li>- Fronte á lei ou ao destino: a traxedia.</li> <li>- Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo.</li> <li>- Mundos imaxinados: mitos e narrativa. Mitoloxías. Heroes e heroínas. Viaxes imaxinarias. Espazos e criaturas fantásticas. Utopías, distopías, ciencia ficción.</li> <li>- ¿ Mundos observados: conto e novela. Bildungsroman ou novela de formación. Espazos privados, espazos públicos: afectos íntimos e lazos sociais. Desigualdades, discriminación, violencias. Guerra e revolución. Migra-cións e identidades culturais. Colonialismo e emancipación. Diálogos co poder.</li> <li>- Mundos de evasión. A literatura de aventuras e a novela policial. Literatura de terror.</li> <li>- Mundos en imaxes. O cómic. O cinema.</li> <li>- O ser humano, os animais e a natureza: admiración, sobrecollemento, denuncia. Poesía, narrativa e ensaio.</li> <li>- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.</li> <li>- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.</li> </ul>

## Contidos

- Identificación e análise dos tópicos literarios como elementos de continuidade na creación literaria.
- Utilización da información socio-histórica, cultural e artística necesaria para interpretar as obras e comprender o seu lugar e importancia na tradición literaria.
- Establecemento de vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas, estilos e linguaxes. Elementos de continuidade e de ruptura.
- Indagación arredor do funcionamento da literatura como artefacto ideolóxico determinante na construción dos imaxinarios sociais e culturais, facendo fincapé na perspectiva de xénero.
- Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos.
- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión e de oralización implicados.
- Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.
- Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas.
- Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais.
- Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.
- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido.
- Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas.
- Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
10	O teatro na Antigüedad grecolatina e na Idade Media	11

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos adecuados , coherentes e con corrección gramatical sobre a interpretación das obras lidas, relacionando os seus trazos formais co sentido da obra, o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria.	PE	100
CA1.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo, a partir da lectura de fragmentos significativos da lírica do Romanticismo á actualidade.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA1.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con trazos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA1.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas do teatro grecorromano, e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA1.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos na época histórico-cultural e no movemento artístico e literario correspondente		
CA1.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e doutras literaturas non occidentais.		
CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras ou fragmentos literarios lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		
CA2.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo, a partir da lectura autónoma de fragmentos teatrais, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras correntes literarias e outras artes.		
CA2.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos ou obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA2.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a literatura como fonte de enriquecemento persoal		
CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con trazos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA2.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal, ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas en función dos temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos.		
CA2.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos na época histórico-cultural e no movemento artístico e literario correspondente		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e a existencia de literaturas non occidentais.		
CA2.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras literarias ou fragmentos lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		
CA3.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais con intención literaria e conciencia de estilo a partir da lectura de obras ou fragmentos da lírica da Idade Media á actualidade.		
CA3.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras e establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos ou obras relevantes da literatura universal, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a lectura como fonte de enriquecemento persoal.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas do teatro clásico e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA3.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos do teatro clásico grecorromano.		
CA3.8 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Dicar o eu. Identidade e literatura.</li> <li>- Literatura testemuñal e biográfica: diarios, cartas, memorias etc.</li> <li>- Dialogar cos outros.</li> <li>- Fronte á lei ou ao destino: a traxedia.</li> <li>- Fronte ás convencións sociais: o drama.</li> <li>- Humor crítico, humor compracente: a comedia.</li> <li>- Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo.</li> <li>- Mundos imaxinados: mitos e narrativa. Mitoloxías. Heroes e heroínas. Viaxes imaxinarias. Espazos e criaturas fantásticas. Utopías, distopías, ciencia ficción.</li> <li>- Mundos de evasión. A literatura de aventuras e a novela policial. Literatura de terror.</li> <li>- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.</li> <li>- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.</li> <li>- Identificación e análise dos tópicos literarios como elementos de continuidade na creación literaria.</li> <li>- Utilización da información socio-histórica, cultural e artística necesaria para interpretar as obras e comprender o seu lugar e importancia na tradición literaria.</li> <li>- Establecemento de vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas, estilos e linguaxes. Elementos de continuidade e de ruptura.</li> </ul>

<b>Contidos</b>
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Indagación arredor do funcionamento da literatura como artefacto ideolóxico determinante na construción dos imaxinarios sociais e culturais, facendo fincapé na perspectiva de xénero.</li> <li>- Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos.</li> <li>- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión e de oralización implicados.</li> <li>- Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.</li> <li>- Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas.</li> <li>- Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais.</li> <li>- Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.</li> <li>- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido.</li> <li>- Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras.</li> <li>- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas.</li> <li>- Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.</li> </ul>

<b>UD</b>	<b>Título da UD</b>	<b>Duración</b>
11	O teatro no Renacemento, no Barroco e na Ilustración.	12

<b>Criterios de avaliación</b>	<b>Mínimos de consecución</b>	<b>IA</b>	<b>%</b>
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos adecuados , coherentes e con corrección gramatical sobre a interpretación das obras lidas, relacionando os seus trazos formais co sentido da obra, o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria.	PE	100
CA1.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo a partir da lectura de fragmentos significativos do teatro do século XVIII ao Barroco		
CA1.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos do teatro do século XVIII ao Barroco, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras correntes literarias e outras artes.		



Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a lectura como fonte de enriquecemento persoal.		
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos teatrais da Idade Media ao Barroco, e doutras épocas literarias que teñan que ver coa súa temática, con trazos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA1.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas do teatro da Idade Media ao Barroco, e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA1.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos do teatro desde a Idade Media ao Barroco		
CA1.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e a existencia de literaturas non occidentais.		
CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Comentar textos de maneira crítica por escrito e valorar a diversidade de literaturas do mundo, tanto feita por homes coma por mulleres.		
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras ou fragmentos literarios lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo, a partir da lectura autónoma de fragmentos teatrais ao Barroco, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras correntes literarias e outras artes.		
CA2.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos ou obras teatrais da Idade Media ao Barroco, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA2.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a literatura como fonte de enriquecemento persoal		
CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos teatrais da Idade Media ao Barroco que teñan que ver coa súa temática, con trazos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA2.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal, ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas en función dos temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos.		
CA2.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal		
CA2.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e a existencia de literaturas non occidentais.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras literarias ou fragmentos lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		
CA3.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais con intención literaria e conciencia de estilo a partir da lectura de obras ou fragmentos do teatro da Idade Media ao Barroco.		
CA3.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras e establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos ou obras relevantes de teatro, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a lectura como fonte de enriquecemento persoal.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con rasgos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas do teatro da Idade Media ao Barroco e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos teatrais da Idade Media ao Barroco.		
CA3.8 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Dicar o eu. Identidade e literatura.</li> <li>- Literatura testemuñal e biográfica: diarios, cartas, memorias etc.</li> <li>- Dialogar cos outros.</li> <li>- Fronte á lei ou ao destino: a traxedia.</li> <li>- Fronte ás convencións sociais: o drama.</li> <li>- Humor crítico, humor compracente: a comedia.</li> <li>- Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo.</li> <li>- Mundos imaxinados: mitos e narrativa. Mitoloxías. Heroes e heroínas. Viaxes imaxinarias. Espazos e criaturas fantásticas. Utopías, distopías, ciencia ficción.</li> <li>- Mundos de evasión. A literatura de aventuras e a novela policial. Literatura de terror.</li> <li>- A arte como compromiso: o ensaio. A literatura de ideas</li> <li>- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.</li> <li>- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.</li> <li>- Identificación e análise dos tópicos literarios como elementos de continuidade na creación literaria.</li> <li>- Utilización da información socio-histórica, cultural e artística necesaria para interpretar as obras e comprender o seu lugar e importancia na tradición literaria.</li> <li>- Establecemento de vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas, estilos e linguaxes. Elementos de continuidade e de ruptura.</li> <li>- Indagación arredor do funcionamento da literatura como artefacto ideolóxico determinante na construción dos imaxinarios sociais e culturais, facendo fincapé na perspectiva de xénero.</li> <li>- Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos.</li> <li>- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión e de oralización implicados.</li> <li>- Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.</li> </ul>

## Contidos

- Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas.
- Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais.
- Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.
- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido.
- Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas.
- Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

UD	Título da UD	Duración
12	O teatro desde o Romanticismo á actualidade. O teatro e o cine.	12

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos adecuados , coherentes e con corrección gramatical sobre a interpretación das obras lidas, relacionando os seus trazos formais co sentido da obra, o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria.	PE	100
CA1.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo a partir da lectura de fragmentos significativos do teatro do século XIX, XX e XXI		
CA1.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos do teatro do século XIX, XX e XXI, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras correntes literarias e outras artes.		
CA1.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a lectura como fonte de enriquecemento persoal.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios do século XIX, XX e XXI e doutras épocas literarias que teñan que ver coa súa temática, con trazos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA1.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas do teatro dos séculos XIX, XX e XXI e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA1.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos na época histórico-cultural e no movemento artístico e literario correspondente		
CA1.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Coñecer e valorar a literatura feita por mulleres e a existencia de literaturas non occidentais.		
CA1.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Comentar textos de maneira crítica por escrito e valorar a diversidade de literaturas do mundo, tanto feita por homes coma por mulleres.		
CA2.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras ou fragmentos literarios lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		
CA2.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e con axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais escritos con intención literaria e conciencia de estilo, a partir da lectura autónoma de fragmentos teatrais do século XIX á actualidade, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras correntes literarias e outras artes.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras, establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de fragmentos ou obras relevantes do teatro do Romanticismo á actualidade, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA2.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a literatura como fonte de enriquecemento persoal		
CA2.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e diferenzas entre textos ou fragmentos literarios que teñan que ver coa súa temática, con trazos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA2.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal, ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas en función dos temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos.		
CA2.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos lidos do teatro do Romanticismo á actualidade, e que ofrezan unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal		
CA2.8 - Realizar un proxecto de investigación sobre autoras de relevancia, obras literarias de contextos non occidentais ou sobre cuestións temáticas ou formais que acheguen unha mirada diversa e crítica sobre a construción de imaxinarios que propón a tradición literaria.	Comentar textos de maneira crítica por escrito e valorar a diversidade de literaturas do mundo, tanto feita por homes coma por mulleres.		
CA2.9 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		



Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.1 - Explicar e argumentar a interpretación das obras lidas a partir da análise das relacións internas dos seus elementos constitutivos co sentido da obra e das relacións externas do texto co seu contexto sociohistórico e coa tradición literaria, utilizando unha metalinguaxe específica e incorporando xuízos de valor vinculados á apreciación estética das obras.	Elaborar textos argumentativos, con adecuación, coherencia e corrección, explicando as relacións entre os elementos constitutivos das obras literarias ou fragmentos lidos e o seu contexto sociohistórico e de tradición literaria, e que incorporen ademais valoración da apreciación estética.		
CA3.2 - Crear textos persoais ou colectivos con intención literaria e conciencia de estilo, en distintos soportes e coa axuda doutras linguaxes artísticas e audiovisuais, a partir da lectura de obras ou fragmentos significativos nos que se empreguen as convencións formais dos diversos xéneros e estilos literarios.	Crear textos persoais con intención literaria e conciencia de estilo a partir da lectura de obras ou fragmentos do teatro do Romanticismo á actualidade.		
CA3.3 - Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal, atendendo a aspectos temáticos, estruturais e estilísticos, de xénero e subxénero, valores éticos e estéticos das obras e establecendo vínculos argumentados con outras obras e outras experiencias artísticas e culturais.	Elaborar unha interpretación persoal a partir da lectura autónoma de obras relevantes do teatro do Romanticismo á actualidade, relacionando as súas características formais e os seus valores éticos e estéticos con outras obras literarias e outras artes.		
CA3.4 - Acceder a diversas manifestacións da cultura literaria no marco dun itinerario lector persoal que enriqueza, de forma consciente e sistemática, a propia identidade lectora e que facilite compartir as propias experiencias de lectura utilizando unha metalinguaxe específica.	Coñecer e valorar a lectura como fonte de enriquecemento persoal.		
CA3.5 - Comparar textos ou fragmentos literarios entre si e con outras manifestacións artísticas argumentando oralmente ou por escrito os elementos de semellanza e contraste, tanto no relativo a aspectos temáticos e de contido coma formais e expresivos, atendendo tamén aos seus valores éticos e estéticos.	Establecer semellanzas e contraste entre textos ou fragmentos literarios do teatro do Romanticismo á actualidade que teñan que ver coa súa temática, con trazos formais expresivos, e os seus valores éticos e estéticos.		
CA3.6 - Desenvolver proxectos de investigación que se concreten nunha exposición oral, nun texto argumentativo ou nunha presentación multimodal que mostren unha resposta persoal ao redor dunha cuestión que estableza vínculos argumentados entre os clásicos da literatura universal obxecto de lectura guiada e outros textos e manifestacións artísticas, en función de temas, tópicos, estruturas, linguaxe, recursos expresivos e valores éticos e estéticos.	Responder a cuestións propostas polo profesor sobre as relacións existentes entre obras clásicas de teatro do Romanticismo á actualidade e outros textos propostos, argumentando as súas respostas dunha maneira adecuada, coherente e correcta.		
CA3.7 - Elaborar de maneira individual ou colectiva unha exposición multimodal que sitúe os textos lidos no seu horizonte histórico-cultural e que ofrezca unha panorámica de conxunto sobre movementos artísticos e obras relevantes da literatura universal.	Elaborar textos expositivos escritos con adecuación, coherencia e corrección contextualizando textos teatrais desde o Romanticismo á actualidade.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.8 - Comentar textos de maneira crítica, de forma oral ou por escrito, e participar en conversacións literarias acerca de lecturas nas que se incorpore a perspectiva de xénero e nas que se poña en cuestión a mirada etnocéntrica propia do canon occidental, así como calquera outro discurso predominante na nosa sociedade que supoña opresión sobre calquera minoría.	Elaborar textos escritos con adecuación, coherencia e cohesión, comentando de maneira crítica lecturas nas que se incorporen temáticas relacionadas coa igualdade e non discriminación de homes e mulleres pola súa condición ou circunstancia persoal ou social.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> <li>- Dicitur o eu. Identidade e literatura.</li> <li>- Literatura testemuñal e biográfica: diarios, cartas, memorias etc.</li> <li>- Realidade ficticia ou realidade representada: autobiografías, autoficción etc.</li> <li>- Narrativa existencial: personaxes en crise.</li> <li>- Dialogar cos outros.</li> <li>- Fronte á lei ou ao destino: a traxedia.</li> <li>- Fronte ás convencións sociais: o drama.</li> <li>- Humor crítico, humor compracente: a comedia.</li> <li>- Imaxinar o mundo, observar o mundo, actuar no mundo.</li> <li>- Mundos imaxinados: mitos e narrativa. Mitoloxías. Heroes e heroínas. Viaxes imaxinarias. Espazos e criaturas fantásticas. Utopías, distopías, ciencia ficción.</li> <li>- Mundos de evasión. A literatura de aventuras e a novela policial. Literatura de terror.</li> <li>- Mundos en imaxes. O cómic. O cinema.</li> <li>- A arte como compromiso: o ensaio. A literatura de ideas</li> <li>- O ser humano, os animais e a natureza: admiración, sobrecollemento, denuncia. Poesía, narrativa e ensaio.</li> <li>- Construción compartida da interpretación das obras a través de discusións ou conversacións literarias.</li> <li>- Análise dos elementos constitutivos do xénero literario e a súa relación co sentido da obra. Efectos na recepción dos seus recursos expresivos.</li> <li>- Identificación e análise dos tópicos literarios como elementos de continuidade na creación literaria.</li> <li>- Utilización da información socio-histórica, cultural e artística necesaria para interpretar as obras e comprender o seu lugar e importancia na tradición literaria.</li> <li>- Establecemento de vínculos intertextuais entre obras e outras manifestacións artísticas en función de temas, tópicos, estruturas, estilos e linguaxes. Elementos de continuidade e de ruptura.</li> <li>- Indagación arredor do funcionamento da literatura como artefacto ideolóxico determinante na construción dos imaxinarios sociais e culturais, facendo fincapé na perspectiva de xénero.</li> <li>- Expresión argumentada da interpretación dos textos integrando os diferentes aspectos analizados e atendendo aos seus valores culturais, éticos e estéticos.</li> <li>- Lectura expresiva, dramatización e recitación dos textos atendendo aos procesos de comprensión e de oralización</li> </ul>

## Contidos

- implicados.
- Creación de textos de intención literaria a partir das obras lidas.
- Selección das obras de maneira autónoma e coa axuda de recomendacións especializadas.
- Participación en conversacións literarias e en intercambios de recomendacións lectoras en contextos presenciais e dixitais.
- Utilización autónoma e frecuente de bibliotecas. Acceso a outras experiencias culturais.
- Expresión argumentada dos gustos lectores persoais. Diversificación do corpus lido.
- Expresión da experiencia lectora utilizando unha metalinguaxe específica e atendendo a aspectos temáticos, estruturais, estilísticos, xenéricos e aos valores éticos e estéticos das obras.
- Mobilización da experiencia persoal, lectora e cultural para establecer vínculos entre a obra lida e aspectos da actualidade ou con outras manifestacións artísticas.
- Recomendación das lecturas en soportes variados atendendo a aspectos temáticos, formais e intertextuais.

### 4.1. Concrecións metodolóxicas

A intervención educativa en Literatura Universal pretende desenvolver o pensamento de carácter abstracto e formal, favorecendo a autonomía do alumnado. Este enfoque metodolóxico está baseado fundamentalmente na dimensión investigadora dos estudantes e na toma de decisións responsables, asentadas no seu espírito crítico e reflexivo, a través da elaboración de actividades que precisen dun proceso de descubrimento e análise autónomos.

Polo tanto, o currículo da materia propicia o acceso directo ao coñecemento por parte do alumnado, sen necesidade de que o docente adopte o rol de transmisor ou formador único, outorgando unha maior importancia á indagación, á consulta e selección da información e ao tratamento e transformación desta, en coñecemento a través do emprego das TIC, como fontes de acceso ao saber e como ferramentas de presentación de traballos, respectando as convencións da tipoloxía textual utilizada. Esta perspectiva procura capacitar ao alumnado para aprender a aprender, realizando as inferencias necesarias, achegándose ao coñecemento dos distintos xéneros e movementos literarios, vinculando as obras con outros textos ou expresións artísticas e, sobre todo, formando lectores e lectoras competentes.

Para que esta metodoloxía acade a efectividade desexada, é imprescindible conferirlle un carácter interdisciplinar, relacionando a materia de Literatura Universal con outras disciplinas do currículo, dotando ao alumnado da capacidade lingüística que lle permita amosar, vincular e extrapolar de forma coherente, cohesionada e adecuada os coñecementos adquiridos noutras materias. A colaboración transversal cos departamentos lingüísticos dos centros, co Equipo de Dinamización da Lingua Galega e coa Biblioteca Escolar constituirá un apoio importante para mellorar a asimilación de capacidades e coñecementos sobre a comunicación. Todos eles, de xeito coordinado, deberán contribuír a enriquecer os procesos de produción e recepción orall, escrita e multimodal, así como a alfabetización informacional. As accións concretas favorecen, ademais, a creación e organización de proxectos colaborativos e significativos para o alumnado.

Estes principios han de aplicarse arredor de contidos concretos, polo que convén definir o seu campo de actuación en conexión coas actividades máis relevantes da materia de Literatura Universal. Polo tanto, planificarase o traballo na aula virtual a partir das seguintes concrecións metodolóxicas:

- 1) Deseño de actividades complexas a partir de textos literarios extraídos do patrimonio universal, de forma que o alumnado deba empregar un amplo abano de recursos e saberes para poder afrontar con eficacia a súa interpretación, favorecendo o desenvolvemento do pensamento crítico e creativo.
- 2) Emprego de estratexias para traballar transversalmente a comprensión e a recomendación lectora a través da expresión escrita, a comunicación audiovisual e o fomento da creatividade:

-Lectura autónoma de obras relevantes da literatura universal para suscitar reflexión e debate sobre a experiencia lectora de cada alumno e alumna, establecendo vínculos de maneira argumentada entre a obra lida e aspectos da actualidade, así como con outros textos, autores e autoras, tópicos e manifestacións artísticas e culturais.

-Lectura de textos adscritos aos distintos xéneros discursivos para captar a información relevante, realizar as inferencias necesarias para a súa correcta e completa comprensión, recoñecer a relación entre a idea principal e as secundarias, identificar a súa estrutura interna e externa e interpretar os fragmentos propostos, tendo en conta as súas características formais e temáticas.

-Lectura dixital (e-book ou PDF, entre outros), para o desenvolvemento dunha competencia lectora parcialmente diferente á empregada na comprensión e análise dos textos impresos. No caso dos xéneros dixitais, é necesaria a correcta observación e interpretación do hipertexto para asimilar completamente a multiplicidade de significados do fragmento base. Polo tanto, o lector ou lectora adquire un maior protagonismo ao construír o seu propio itinerario de lectura, fronte á linealidade do proceso asociado ao libro impreso ou tradicional.

-Lectura guiada, comprensiva e expresiva de textos pertencentes á literatura universal, para a identificación de itinerarios temáticos e xenéricos, a análise dos seus elementos constitutivos, os seus efectos no receptor, a localización da información sociohistórica, cultural e artística asociada á tradición literaria á que representa e os seus vínculos intertextuais.

-Configuración de grupos de traballo colaborativos para o desenvolvemento de actividades que vinculen as obras lidas con certos aspectos da literatura, a historia, a sociedade e a actualidade, outros textos e manifestacións artísticas e culturais.

-Composición de recomendacións ou recensións das obras de lectura traballadas, e posibilidade de compartir experiencias lectoras mediante a creación dun foro.

3) Utilización de recursos para mellorar a oralidade a través dun amplo corpus de materiais audiovisuais que incidan na comprensión de textos académicos e literarios, favorezan a interpretación doutras manifestacións artísticas como a danza, a música ou o cine e desenvolvan a capacidade estética do alumnado.

4) Creación de textos escritos con diversas finalidades (narrar, describir, informar, expoñer, argumentar...), pertencentes aos ámbitos literario e académico, seguindo as distintas fases da construción textual: a planificación das ideas a través dun borrador, determinando o propósito comunicativo e o destinatario; a redacción; a revisión e a edición final, incidindo na corrección formal (puntuación, ortografía, estruturas gramaticais, ampliación de vocabulario e presentación).

5) Elaboración de resumos, esquemas, sínteses e mapas conceptuais a partir de textos orais e escritos para fomentar no alumnado a conciencia da propia comprensión textual.

6) Exercitación de comentarios e actividades de comprensión de textos escritos e multimodais literarios referidos á forma e ao contido dos fragmentos propostos, vinculándoos temática e/ou estilisticamente con outras expresións ou manifestacións artísticas.

7) Creación de textos con intención literaria e conciencia de estilo a partir de modelos dados, en distintos soportes, respectando os diferentes moldes xenéricos.

8) Emprego de dicionarios impresos e dixitais, propiciando o seu uso como unha forma de ampliar o caudal léxico do alumnado e de resolver as súas dúbidas lingüísticas e morfosintácticas.

9) Manexo dos recursos propios das Tecnoloxías da Información e a Comunicación.

## 4.2. Materiais e recursos didácticos

### Denominación

Os materiais e recursos empregados deberán atoparse dispoñibles na plataforma virtual empregada (<http://aula.virtual.iessanclemente.net>), de xeito que esta será a ferramenta indispensable para os alumnos. Dentro dela atoparase a disposición dos estudantes un conxunto variado de material didáctico en diferentes formatos: documentos, vídeos explicativos, FAQs, exercicios de autoavaliación e repaso, resumos, tarefas voluntarias para entregar ao titor, cuestionarios online, ligazóns a diferentes recursos TIC de interese, foros, etc

## 5.1. Procedemento para a avaliación inicial

Este apartado non procede no Bacharelato de Educación a distancia

## 5.2. Criterios de cualificación e recuperación

### Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
<b>Peso UD/ Tipo Ins.</b>	<b>9</b>	<b>8</b>	<b>8</b>	<b>9</b>	<b>8</b>	<b>8</b>	<b>8</b>	<b>9</b>	<b>8</b>	<b>8</b>
<b>Proba escrita</b>	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Unidade didáctica	UD 11	UD 12	Total
<b>Peso UD/ Tipo Ins.</b>	<b>8</b>	<b>9</b>	<b>100</b>
<b>Proba escrita</b>	100	100	<b>100</b>

### Criterios de cualificación:

Debido ás especiais características das ensinanzas impartidas no bacharelato a distancia para adultos o procedementos e instrumentos de avaliación da materia redúcense forzosamente ás diferentes probas escritas, que se explicarán a continuación.

#### a) Avaliacións parciais.

Farase unha proba escrita ao finalizar cada unha das tres avaliacións. A superación da proba esixe obter unha cualificación igual ou superior a cinco puntos sobre dez.

#### b) Avaliación final ordinaria.

A superación da materia poderá lograrse por tres vías:

- Obtención dunha cualificación mínima de cinco puntos en cada unha das avaliacións do curso.
- Otención de quince puntos na suma das tres avaliacións, sempre que se teña como máximo unha avaliación non superada e que a súa puntuación non sexa inferior a catro puntos.

- Obtención dunha cualificación mínima de cinco puntos no exame final. Nesta proba cada estudante examínase da avaliación ou avaliacións non superadas ao longo do curso.

A nota da avaliación final ordinaria exprésase en números enteiros e redondeada á unidade máis próxima. En caso de equidistancia entre unidades redondearase á superior.

Nestas probas escritas poderán descontarse hasta dous puntos por erros expresivos:

- Hasta un punto por erros na redacción: faltas de coherencia, textos mal cohesionados ou mal organizados.
- Hasta un punto por erros lingüísticos: ortográficos, gramaticais ou léxicos.

### **Criterios de recuperación:**

A proba correspondente á avaliación extraordinaria será do curso completo. Para superala será necesario obter unha cualificación igual ou superior a cinco puntos sobre dez.

## **5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes**

Na ensinanza a distancia de persoas adultas este apartado non procede.

## **6. Medidas de atención á diversidade**

As aulas reflicten a diversidade da sociedade na que vivimos. O recoñecemento da diversidade do alumnado constitúe un principio fundamental que debe rexer toda acción educativa. Unha das finalidades da educación é asegurar a igualdade de oportunidades de todos os alumnos e alumnas poñendo os medios para evitar o fracaso escolar e o risco de abandono do sistema educativo.

A atención á diversidade enténdese como o conxunto de actuacións educativas dirixidas a dar resposta ás diferentes capacidades, motivacións e intereses, ritmos e estilos de aprendizaxe e situacións persoais do alumnado. Estas medidas oriéntanse a alcanzar os obxectivos e as competencias establecidas para bacharelato e réxense polos principios de equidade, calidade e igualdade de oportunidades, non discriminación, integración, accesibilidade e cooperación da comunidade educativa.

As medidas de atención á diversidade deben atender ao principio de inclusión educativa. Isto supón recoñecer a lexitimidade das diferenzas de todos os individuos, asumíndoas como un valor que enriquece o contexto educativo. Este principio establece que o alumnado, sexa cal sexa a súa condición persoal, poden aprender que a súa contorna educativa ofrezca condicións necesarias de acceso e outorgue experiencias de aprendizaxe significativas para todos e todas.

En Bacharelato de Educación a distancia, poden tomarse algunhas medidas concretas, sempre en colaboración co Departamento de Orientación:

- Ampliación do prazo de entrega dos exercicios propostos en cada unidade didáctica.
- Adaptación do tempo ou do espazo para a realización do exame.
- Adaptación do soporte do exame.

-

## 7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Comprensión de lectura	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión escrita	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.5 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.6 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.7 - Igualdade de xénero	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Creatividade	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.9 - Valores democráticos e pluralismo político	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.10 - Respecto polo Estado de dereito	X	X	X	X	X	X	X	X

	UD 9	UD 10	UD 11	UD 12
ET.1 - Comprensión de lectura	X	X	X	X
ET.2 - Expresión escrita	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	X	X	X
ET.4 - Competencia dixital	X	X	X	X
ET.5 - Fomento do espírito crítico e científico	X	X	X	X
ET.6 - Educación emocional e en valores	X	X	X	X
ET.7 - Igualdade de xénero	X	X	X	X
ET.8 - Creatividade	X	X	X	X
ET.9 - Valores democráticos e pluralismo político	X	X	X	X
ET.10 - Respecto polo Estado de dereito	X	X	X	X



**Observacións:**

Os catro primeiros elementos se tratan especificamente no ámbito da educación a distancia de adultos, na materia de Lingua Castelá e Literatura.

**7.2. Actividades complementarias**

Actividade	Descrición	1º trim.	2º trim.	3º trim.
Non procede	Non procede			

**Observacións:**

Este apartado non procede en Bacharelato a distancia.

**8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro**

Indicadores de logro
Adecuación da programación didáctica e da súa propia planificación ao longo do curso académico
1. Dominio da materia.
3. Claridade na exposición dos criterios e procedementos de avaliación.
6. Adecuación das probas escritas de avaliación
8. Adecuación da práctica docente á secuenciación e temporalización das unidades didácticas e das guías da aula virtual.
10. Adecuación da práctica docente aos obxectivos da materia e á adquisición das competencias.
11. Adecuación da práctica docente ao logro dos criterios de avaliación propostos en cada bloque de contido
Metodoloxía empregada
2. Utilización dos medios audiovisuais.
4. Claridade explicativa dos vídeos e das mensaxes escritas que complementan as guías da materia.
7. Captación do interese do alumnado por parte da profesora
Organización xeral da aula e o aproveitamento dos recursos
5. Adecuación dos materiais e recursos proporcionados pola docente
9. Adecuación da práctica docente ao deseño das actividades de autoavaliación e de entrega voluntaria

### **Descrición:**

Os indicadores de logro están referidos aos procesos de ensino e á práctica docente da profesora.

### **8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora**

Utilizarase unha rúbrica de avaliación para realizar o seguimento da programación ao finalizar cada avaliación. Isto permitirá que a docente poida establecer as modificacións oportunas segundo os resultados que vaia obtendo. Esta rúbrica poñerase en relación coa avaliación do proceso de ensino e a práctica docente do apartado anterior. Os indicadores de logro son os que seguen:

1. Adecuación do deseño das unidades didácticas a partir dos elementos do currículo.
2. Idoneidade da secuenciación e temporalización das unidades didácticas.
3. Conveniencia dos criterios mínimos de consecución por cada bloque de contidos.
4. Adecuación da asignación do peso aos criterios de avaliación en cada bloque de contido.
4. Pertinencia dos criterios de cualificación establecidos para as avaliacións parciais.
5. Adecuación dos criterios de cualificación establecidos para a avaliación final
6. Idoneidade dos criterios de cualificación establecidos para a avaliación extraordinaria.

### **9. Outros apartados**